

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XVI. An, & quomodo Deus cognoscat negationes & priuationes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

fico, quia nimirum non est necessarium, ut illud actu existat ab æterno, ut possit ab æterno cognosci; nam etiam si existeret in tempore, cognosceretur ab æterno, ut cognoscuntur decreta creata. Vnde quamvis futurum propriè consistat in posterioritate durationis, tamen hîc sumimus futurum, ut dicit solam posterioritatem rationis, & ideo in titulo Sectionis consultò abstinuimus à nomine futuri.

257. *Obijcies* quartò. Sequeretur, creaturas esse futuras ante decretum Dei actu existens, nam essent futuræ per decretum Dei ponendum. Respondeo negando sequelam; solum enim sequitur, per decretum Dei ponendum creaturas fieri fore futuras, non autem formaliter futuras, quòd nullum est absurdum. Fiunt autem formaliter futuræ per ipsum decretum actu positum.

Moline.

258. Ad fundamentum Molinæ nego sequelam: ad cuius probationem distinguo maiorem: representat cognitio diuina liberum decretum ponendum naturaliter, facta suppositione liberæ determinationis voluntatis diuinæ, & concedo; nò facta suppositione liberæ determinationis voluntatis diuinæ, & nego. Similiter non potuit oppositum representari, facta tali suppositione, concedo; simpliciter & absolute, nego; quia sicut in potestate Dei fuit, decretum non ponere, ita in potestate eiusdem fuit, decretum non cognoscere. Vnde stante tali scientia, concedo, quod non sit in libertate Dei illud non ponere, nam hoc inuoluit necessitatem suppositionis liberæ determinationis ipsius. Sicut stante in Christo intuitiua cognitione suorum operum, non poterat, in sensu composito ea non exercere, simpliciter tamen fuit liber ad ea exercenda, quia talis intuitio non erat causa, ut ita operaretur, sed signum tantum præsupponens liberam determinationem futuram Christi.

Vasquez.

259. Ad Fundamentum Vasquez nego consequentiam: nam quidquid sit illud, quo liberum decretum Dei formaliter constituitur, potest certò cognosci ut ponendum prius ratione, quàm actu positum, modo prædeclarato. Concedo autem, in eo signo, in quo intelligitur decretum ponendum, non intelligi creaturas ut futuras, intelligi tamen, ut fore futuras, per ordinem ad quas intelligitur decretum Dei ut ponendum. Ad confirmationem, ad hoc ut dicatur Deus concipere vnum prius alio, non oportet, ut ipse distinguat instantia rationis, in quibus concipiat vnum, non concepto alio; sed sufficit, ut concipiat vnum cum independentia ab alio, esto vtrumque simul concipiat: quod est valde notandum in huiusmodi signis prioritatis, & posterioritatis in Deo conceptis. Quia igitur decretum Dei ut ponibile, est independentes à se ipso, ut ponendo; & hoc, ut à Deo cognoscatur est indepēdens à se ipso, ut in æternitate posito, nam etiam si non poneretur in æternitate, sed in tempore, adhuc cognosceretur ab æterno; dicitur illud prius

ratione cognosci, ut ponibile, quàm ut ponendum; & hoc prius ratione, quàm ut actu positum.

Arrubal.

260. Ad Fundamentum Arrubalis nego antecedens: ad cuius probationem, nego illis duobus tantum modis dici posse vnum prius alio, sed quocumque alio modo potest vnum esse independentes ab alio; dici potest prius alio. Reducitur autem hæc prioritas ad eam, quæ iuxta Aristotelis doctrinam cap. de priori, dicitur Prioritas secundum subsistendi consequentiam, secundum quam ab vno ad alterum non conuertitur consequentia: nam licet valeat consequentia: decretum diuinum est actu positum: ergo fuit ponibile: haud tamen conuertitur subsistendi consequentia: fuit ponibile; ergo est actu positum. Id enim à quo non conuertitur consequentia est prius eo, à quo conuertitur consequentia, ut ibidem Aristoteles docet.

SECTIO XVI.

An, & quomodo Deus cognoscat negationes & priuationes?

261. CERTUM est, Deum cognoscere negationes & priuationes omnes, tam physicas, quàm morales; imò & quæcunque entia, quæ à quolibet intellectu fingi excogitarique possunt. Fundamentum est, nam hæc omnia sunt aliquo modo cognoscibilia; siquidem cognoscuntur à nobis; igitur actu cognoscuntur à Deo. Nam quidquid est cognoscibile, actu cognoscitur à Deo, cum Deus non supponat, nisi cognoscibilitatem obiecti, ut illud actu statim cognoscat, nam totam rationem cognoscendi habet à se. Sola igitur controuersia superest de modo, quo illas Deus cognoscat, an immediate in se ipsis, an verò per formam aliquam posituam, qua cognita, cognoscantur omnes negationes & priuationes in ea fundatæ.

262. PRIMA Sententia affirmat, Deum negationes priuationesque immediate cognoscere in se ipsis. Fundamentum est; quia hic modus cognoscendi est nobilior, nobilior quippe modus cognoscendi est, cognoscere obiectum immediate per se ipsum, quàm mediante alio, ut per se patet. Confirmatur, quia nequit forma positua esse ratio cognoscendi negationem, cum forma positua & negatiua habeat oppositas cognoscibilitates: igitur nequit vna esse ratio cognoscendi aliam.

263. SECUNDA Sententia affirmat, eas cognoscere per formam posituam. Sed adhuc controuersum est, an eas cognoscat per formam posituam creatam, an increatam. Multicentent, eas cognoscere per formam posituam increatam, nempe per ipsam in-

creatam

creatam bonitatem Dei, qua cognita cognoscitur omnis negatio. Fundamentum est; quia bonitas increata, ob sui eminentiam & infinitatem, continet omnem bonitatem creatam: ergo in ea cognoscitur omnis bonitas creata; atque adeo omnis recessus à bonitate, siue creata siue increata; ac proinde omnis priuatio & negatio, cum omnis priuatio & negatio sit recessus ab aliqua bonitate.

264. Pro explicatione, dupliciter potest vnum esse ratio cognoscendi aliud: primò vt ratio mediata cognoscendi; secundò vt fundamentum prius cognitum. Hoc adnotato,

265. Dico primò. Ratio immediatè cognoscendi negationes & priuationes, non est forma aliqua positiua. Fundamentum est; quia ratio immediatè cognoscendi negationes & priuationes, non potest esse contradictoriè opposita ipsi negationi & priuationi; sed forma positiua, est contradictoriè opposita negationi & priuationi: ergo. Minor constat, nam homo, exempli gratia, contradictoriè opponitur negationi hominis, & forma ignis priuationi ignis. Maior probatur, quia ratio immediatè cognoscendi est, quæ immediatè exprimit obiectum ipsum: nulla autè forma immediatè exprimere potest suum oppositum, nam immediatè exprimere aliquid, est illud immediatè obijcere intellectui: nulla autem forma potest immediatè obijcere intellectui contradictorium sui. Nam id obijcit immediatè intellectui, quod immediatè continet: ergo sicut forma non continet contradictorium sui, ita non potest illud immediatè intellectui obijcere, atque exprimere.

264. Dico secundò. Implicat Deum cognoscere negationem & priuationem, nò cognita prius forma positiua, cuius est negatio & priuatio. Fundamentum est; quia forma est specificatiua negationis & priuationis; specificatiuum, inquam, non constitutum, sed remouibile, quia nimirum est terminus qui essentialiter importatur, vt remouibile à negatione. Nequit autem intelligi specificatū, nisi præintelligatur forma specificas. Igitur nequit intelligi negatio, nisi præintelligatur forma, cuius est negatio. Vnde commune Philosophorum proloquium est, *priuationem non cognosci: nisi per habitum.*

266. Confirmatur, quia negatio vel priuatio determinatur ad hanc speciem, vel numero negationem aut priuationem per hanc speciem, aut numero formam: ergo nequit cognosci hæc species, aut numero negatio, vel priuatio, nisi præcognita hac specie, vel numero forma, cuius est negatio, aut priuatio. Vnde ad cognoscendam negationem, vna tantum forma est præcognoscenda, ea nimirum, cuius est negatio: ad cognoscendam verò priuationem, præter formam, cuius est priuatio, præcognoscendum est etiam subiectum, in quo talis pri-

uatio est, cum aptitudine ad oppositam formam recipiendam.

267. Dico tertio. Hæc forma, quæ immediatè præcognoscenda est ad negationes, & priuationes rerum intelligendas, non est bonitas increata, sed creata, ea nimirum, quæ immediatè per negationem, priuationemque remouetur. Fundamentum est: quoniam ea bonitas ad negationem, priuationemque intelligendam est immediatè præcognoscenda, quæ immediatè per negationem, priuationemque remouetur, sed bonitas, quæ immediatè per negationem visus, exempli causa, remouetur, non est bonitas increata, sed bonitas ipsa creata visus: igitur hæc tantum est immediatè præcognoscenda. Minor cum consequentia constat. Maior probatur, quoniam vt negatio vel priuatio intelligatur, sufficit, vt præcognoscatur forma, cuius est negatio, vel priuatio. Dixi, *quæ immediatè præcognoscenda est*: quoniam non inficior, bonitatem increatam mediata esse præcognoscendam ad negationes, priuationesque intelligendas. Nam sicut prius cognoscenda est bonitas increata, quam creata, sicut obiectum primum quam secundarium; ita mediata prius cognoscenda est bonitas increata, quam quævis negatio, aut priuatio bonitatis creata.

268. Dico s. Saltem priuatio moralis, quam inuoluit peccatum, non potest cognosci, nisi immediatè præcognoscatur bonitas ipsa increata, cuius est priuatiua. Respondeo negando assumptum: etenim peccatum non est priuatiuum bonitatis increate, tanquam formæ oppositæ, sed solum tanquam obiecti; immediatè enim peccatum solum est priuatiuum, tanquam formæ oppositæ, bonitatis creata, mediata verò, & per modum obiecti etiam bonitatis increate. Quia quod priuat visionem, priuat etiam obiecto ipso viso: quare Deus vt obiectum visum consequenter tantum cognoscitur ad cognitionem visionis beatæ, qua peccatum priuat.

269. Dico quarto. Non omnes negationes, aut priuationes cognoscit Deus scientia Visionis, sed aliquas scientia Visionis, aliquas scientia simplicis intelligentiæ. Pro explicatione, duplex in Deo, cum fundamento in re, distinguenda est scientia; altera simplicis intelligentiæ, altera Visionis: per illam cognoscit possibilis; & dicitur simplicis intelligentiæ, quia præter internam notitiam, nullum illi responder obiectum ad extra. Per hanc intuetur actu existentia; & dicitur Visionis, quia præter cognitionem internam, responder illi obiectum ad extra, analogia sumpta à visione corporea, quæ præter actum internum, habet etiam obiectum exteriū. Hoc posito, probatur assertio: nam siue entia alia sunt possibilis, alia existentia: ita negationes & priuationes, alia sunt possibilis, alia existentes: ergo sicut entia, quæ tantum sunt possibilis cognoscuntur scientia simplicis intelligentiæ; existentia

Philosopho.
in axioma.

verò scientia Visionis: ita negationes priuationesque, quæ tantum sunt possibiles, cognoscuntur à Deo scientia simplicis intelligentiæ; quæ verò sunt existentes, scientia Visionis. Eodem quippe modo philosophandum est de negationibus, & priuationibus, ac de entibus ipsis positivis, nam quoad hoc est eadem utroque ratio.

270. Cæterum duplex genus negationum notandum est, aliud earum, quæ fundantur in rebus possibilibus nunquam exituris; aliud earum, quæ comitantur res ipsas existentes. Priores cognoscit Deus scientia Visionis: quia sicut res possibiles nunquam exituræ sunt; ita negatio talis existentæ semper suo modo existet, ac proinde talis negatio cognoscitur scientia Visionis. Posteriores verò, si considerentur in ordine ad subiectum, in quo sunt, cognoscuntur scientia Visionis; si in ordine ad terminum existentem, quem à subiecto remouent, cognoscuntur scientia simplicis intelligentiæ. Velut negatio lapidis in homine, si consideretur in ordine ad hominem, in quo concipitur, tanquam in subiecto, cognoscitur scientia Visionis, quoniam in homine talis negatio actu, suo modo existit; si in ordine ad lapidem, qui de homine negatur, scientia simplicis intelligentiæ; quia in ordine ad lapidem talis negatio non existit, sed potuit existere.

271. Dices. Hinc sequeretur, æquè latè patere obiectum Visionis, & simplicis intelligentiæ, nam obiectum Visionis sunt omnes negationes rerum possibilium; obiectum verò simplicis intelligentiæ, sunt res ipsæ possibiles. Confirmatur, quia nequeunt cognosci negationes possibilium, quin cognoscantur possibilia ipsa: ergo eadem possibilia erunt obiectum utriusque scientiæ, simplicis intelligentiæ, & Visionis. Respondeo. Concedo sequelam, si comparatio fiat inter obiectum negativum scientiæ Visionis, & positivum scientiæ simplicis intelligentiæ; nego autem sequelam, si comparatio fiat inter obiectum positivum utriusque scientiæ: quia sicut plura sunt, quæ Deus facere potest, & nunquam est factururus, quàm quæ fecit, vel factururus est: ita latius patet obiectum positivum simplicis intelligentiæ, quàm obiectum positivum Visionis. Et quoniam huius tantum ob-

iecti habetur ratio, ideo simpliciter dicendum est, latius patere obiectum simplicis intelligentiæ, quàm Visionis. Ad confirmationem, concedo possibilia esse obiectum utriusque scientiæ, diverso tamen modo; simplicis quidem intelligentiæ, per se & directè; Visionis verò tantum indirectè.

272. Ex dictis sequitur primò, per quam scientiam Deus cognoscat entia rationis ab homine ficta, vel fictibilia. Etenim quæ fingi possunt, nunquam tamen ab homine fingentur, cognoscit Deus scientia simplicis intelligentiæ; quæ verò actu fingentur, scientia Visionis.

273. Sequitur secundò, ut obiectum sit cognoscibile scientia Visionis, non esse necessarium, ut ita existat, ut possit non existere, sed sufficit, ut existat, etiam si nequeat non existere: ut Deus cognoscit seipsum scientia Visionis, cum tamen nequeat ipse non existere. Contrà verò, ut obiectum sit cognoscibile scientia simplicis intelligentiæ, non est necessarium, ut ita non existat, ut possit existere, sed sufficit, ut non existat, etiam si non possit existere. Ut negatio Dei, ita non existit, ut implicet existere, quæ tamen cognoscitur scientia simplicis intelligentiæ; cognoscit enim Deus, implicare contradictionem, sui negationem existere.

274. Ad Fundamentum primæ sententiæ, nego assumptum; cum enim talis modus in negationibus implicet, nequit esse modus cognoscendi nobilior, quia hic supponit possibilitatem talis modi cognoscendi. Ad confirmationem concedo, formam positivam non esse rationem immediatè cognoscendi sui negationem; nego autem non esse fundamentum, seu terminum prius cognitum.

275. Ad Fundamentum secundæ sententiæ, distinguo consequens; cognoscitur in bonitate increata omnis bonitas creata mediatè, concedo; immediatè nego: immediatè enim sola cognoscitur bonitas increata, qua cognita cognoscitur & bonitas ipsa creata, ut effectus, & obiectum secundarium; atque aded & negatio, priuatioque ipsa bonitatis creatæ mediatè tantum cognoscitur in bonitate increata.

